

Vergaderjaar 2022–2023

36 313

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (XIII) voor het jaar 2023 (Derde incidentele suppletoire begroting inzake verder vullen gasopslag Bergermeer)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2023 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

Mede namens de Minister voor Klimaat en Energie,

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
M.A.M. Adriaansens

B ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ DE BEGROTINGSARTIKELN

1. Leeswijzer

Ondergrenzen toelichtingen

Voor wat betreft het toelichten van significante verschillen in de uitgaven, ontvangsten en verplichtingen zijn de ondergrenzen gehanteerd zoals opgenomen in de onderstaande tabel.

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1.000	5	10
=> 1.000	10	20

In sommige gevallen, waar politiek relevant, worden ook posten toegelicht beneden deze ondergrenzen.

2. Beleidsartikelen

2.1 Beleidsartikel 4 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering

Tabel 1 Budgettaire gevolgen van beleid derde incidentele supplettoire begroting (ISB) (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp- begroting 2023 incl. ISB, NvW en amende- menten	Mutaties 3 ^e ISB	Stand 3 ^e ISB	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Verplichtingen	14.512.688	240.000	14.752.688	0	0	0	0
Uitgaven	16.514.067	0	16.514.067	240.000	0	0	0
Subsidies (regelingen)	15.506.006	0	15.506.006	240.000	0	0	0
Missiegedriven Onderzoek Ontwikkeling en Innovatie (MOOI)	64.234		64.234				
Hernieuwbare Energietransitie (HER+)	45.440		45.440				
Energie-efficiency	2.368		2.368				
Green Deals	500		500				
Demonstratieregeling Klimaat- en Energie-innovatie (DEI+)	93.188		93.188				
Subsidieregeling Duurzame Scheepsbouw (SDS)	7.596		7.596				
Projecten Klimaat en Energieakkoord	10.345		10.345				
SDE	591.000		591.000				
SDE+	2.616.961		2.616.961				
SDE++	52.600		52.600				
Aardwarmte	17.500		17.500				
ISDE-regeling	387.200		387.200				
Compensatie Energie-intensieve bedrijven (ETS)	0		0				
Carbon Capture Storage (CCS)	4.580		4.580				
Hoge Flux Reactor	6.401		6.401				
Caribisch Nederland	22.644		22.644				
Overige subsidies	26.507		26.507				
Opschalingsinstrument waterstof	21.100		21.100				
Investerings waterstofbackbone	233.320		233.320				

	Stand ontwerp-begroting 2023 incl. ISB, NvW en amendementen	Mutaties 3 ^e ISB	Stand 3 ^e ISB	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE)	4.000		4.000				
Subsidieondersteuning verduurzaming MKB	15.800		15.800				
IPCEI waterstof	160.000		160.000				
Vulmaatregelen gasopslag	1.153.750		1.153.750	240.000			
Infrastructuur Duurzame Industrie (PIDI)	12.140		12.140				
Schadeafhandeling mijnbouw Limburg	3.337		3.337				
Maatschappelijke Investeringsubsidie Warmtenetten (MIW)	130.000		130.000				
NGF-project NieuweWarmteNu!	75.000		75.000				
Tijdelijk prijsplafond energie kleinverbruikers 2023	9.748.495		9.748.495				
Leningen	74.000	0	74.000	0	0	0	0
Lening EBN	9.000		9.000				
Lening EBN voor vullen Bergermeer	0		0				
Lening InvestNL	65.000		65.000				
Garanties	175.600	0	175.600	0	0	0	0
Verliesdeclaratie aardwarmte	0		0				
Garantie CCS/Porthos	175.600		175.600				
Opdrachten	81.700	0	81.700	0	0	0	0
Onderzoek mijnbouwbodembeweging	3.410		3.410				
SodM onderzoek	2.500		2.500				
Uitvoeringsagenda klimaat	473		473				
Klimaat mondiaal	347		347				
Onderzoek en opdrachten	41.690		41.690				
Programma Opwek Energie op Rijksvastgoed (OER)	15.280		15.280				
Energiehulp Oekraïne	18.000		18.000				
Bijdrage aan agentschappen	117.894	0	117.894	0	0	0	0
Bijdrage RVO.nl	92.134		92.134				
Bijdrage Agentschap Telecom	7.492		7.492				
Bijdrage NEa	13.030		13.030				
Bijdrage KNMI	1.430		1.430				
Bijdrage NVWA	914		914				
Bijdrage RIVM	1.061		1.061				
Bijdrage RWS	1.833		1.833				
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	146.393	0	146.393	0	0	0	0
Doorsluiting COVA-heffing	111.000		111.000				
TNO kerndepartement	33.602		33.602				
TNO SodM	1.791		1.791				
Bijdrage aan medeoverheden	399.700	0	399.700	0	0	0	0
Uitkoopregeling	0		0				
Regeling toezicht energiebesparingsplicht	13.200		13.200				
Uitvoeringskosten klimaat medeoverheden	386.500		386.500				
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	12.774	0	12.774	0	0	0	0
Nuclear Research Group (NRG)	7.930		7.930				
Internationale contributies	1.681		1.681				
PBL Rekenmeesterfunctie	2.156		2.156				
ILT handhaving F-gassen	1.007		1.007				
Storting/onttrekking begrotingsreserve	0	0	0	0	0	0	0
Storting in begrotingsreserve duurzame energie en klimaattransitie	0		0				
Storting in begrotingsreserve aardwarmte	0		0				
Ontvangsten	4.526.977	0	4.526.977	0	60.000	60.000	60.000
Ontvangsten COVA	111.000		111.000				

	Stand ontwerp-begroting 2023 incl. ISB, NvW en amendementen	Mutaties 3 ^e ISB	Stand 3 ^e ISB	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Opbrengst heffing ODE (SDE++)	225.000		225.000				
Ontvangsten zoutwinning	2.511		2.511				
Onttrekking reserve duurzame energie en klimaattransitie	454.186		454.186				
ETS-ontvangsten	1.400.000		1.400.000				
Diverse ontvangsten	34.280		34.280				
Heffing gasleveringszekerheid	0		0		60.000	60.000	60.000
Ontvangsten lening EBN Bergermeer	2.300.000		2.300.000				

Tabel 2 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp-begroting 2023 incl. ISB, NvW en amendementen	Mutaties 3 ^e ISB	Stand 3 ^e ISB	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Verplichtingen	14.512.688	240.000	14.752.688	0	0	0	0
waarvan garantieverplichtingen	219.800		219.800				
waarvan overige verplichtingen	14.292.888	240.000	14.532.888	0	0	0	0

Budgetflexibiliteit

De budgetflexibiliteit bij de ontwerpbegroting 2023 was ongeveer 24%, ofwel 76% van het beschikbare kasbudget 2023 was al juridisch verplicht. Gelet op de in werking getreden regeling voor het tijdelijke prijsplafond voor de energiekosten en de hiervoor in 2023 benodigde kasmiddelen (€ 9,75 mld) die per nota van wijziging aan de EZK begroting zijn toegevoegd, is het percentage juridisch verplicht naar 88% gestegen.

Dit hoge percentage wordt vooral veroorzaakt door de langjarige verplichtingen die onder de SDE en SDE+ zijn aangegaan. Ook voor de subsidieregelingen DEI+, HER+, MOOI en ISDE zijn verplichtingen aangegaan die in 2023 uitbetaald dienen te worden.

Toelichting

In deze incidentele suppletoire begroting wordt het parlement om autorisatie verzocht voor het aangaan van verplichtingen en doen van uitgaven voor een subsidiemaatregel voor het vullen van gasopslag Bergermeer, zoals voorgesteld in de Kamerbrief *Contouren subsidiemaatregel Bergermeer* van 24 februari 2023.

Verplichtingen en uitgaven

Subsidies

Vulmaatregelen gasopslag

Vorig vulseizoen heeft het kabinet een subsidiemaatregel verleend die marktpartijen voor het vullen van gasopslag Bergermeer een garantie biedt voor het risico van een eventuele negatieve zomer/winterspread.

Omdat de ontwikkeling van de markt onzeker is, heeft het kabinet besloten om ook een dergelijke subsidiemaatregel voor het komende vulseizoen 2023–2024 uit te werken, waarbij de maatregel in grote mate gelijk is aan vorig jaar. Marktpartijen kunnen in een tenderregeling meedingen naar een subsidie die hen vergoedt voor:

Het eventuele negatieve verschil tussen de huidige gasprijzen en de verwachte gasprijzen aankomende winter (de zogenoemde zomer-winter spread);

Een incentive in de vorm van de afslag, waarmee de vaste opslagkosten deels vergoed worden.

Marktpartijen zullen zelf het gas moeten in- en verkopen. De subsidie is enkel bedoeld om het rendabel te maken om gas op te slaan. Hiervoor is maximaal € 240 mln aan subsidie nodig. De maatregel is zo vormgegeven dat bij een positieve zomer-winter spread dit deel van de subsidie vervalt. De uitgaven zullen dan lager uitvallen. Na afloop van de subsidiemaatregel in februari 2024 zal de subsidievestiging en uitbetaling van de subsidie plaatsvinden.

Ontvangsten

Heffing gasleveringszekerheid

Uitgangspunt is dat deze kosten worden gedragen door de gebruikers, hiervoor wordt als bekend gewerkt aan een heffing op geboekte capaciteit voor transport via het landelijk gastransportnet van GTS (bovenop – maar niet in – de tarieven voor gastransport). Deze heffing zal zodanig worden uitgewerkt dat de financiering van de subsidiemaatregel een vorm van voorfinanciering is en de uiteindelijke kosten door de gebruikers van het gastransportnet worden opgebracht. De ontvangsten zijn voor nu geraamd op € 60 mln in de jaren 2025–2028, in totaal € 240 mln.